

ניהול סיכוני שוק וריבית

מבוא (2/97)

1. (א) להתפתחויות בשוקי הכספים וההון בישראל, למעבר מתיווך פיננסי למעמד של עשית שוק, לגלובליזציה ולחדשנות הפיננסית השפעה הולכת וגדלה על פוטנציאל החשיפה לסיכונים פיננסיים הכרוכים במישורי הפעולה השונים של התאגידים הבנקאיים.

(ב) בטל.

(ג) הוראה זו קובעת כללים לניהול ומדידה של סיכוני שוק וריבית המחילים את עקרונות היסוד הכלליים שנקבעו בהוראה 310 בנושא "ניהול סיכונים"

הגדרות (2/97)

2. "הון כלכלי"-

הפרש השווי ההוגן של הנכסים ושל ההתחייבויות, מאזניים וחוף מאזניים, במגזר מסוים (צמוד, לא צמוד, מט"ח);

"שווי הוגן של מכשיר פיננסי נגזר" כהגדרתם בהוראות בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי (הוראות הדיווח לציבור);

סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוף מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות);

"סיכון שוק"

תאגיד בנקאי העוסק במכשירים פיננסיים ובמכשירים פיננסיים נגזרים עם לקוחות ועושי שוק אחרים, ומחזיק תיק של מכשירים אלה, מוכר וקונה אותם בדרך של ציטוט שערי קניה ומכירה תוך השגת הכנסות מהמרווח בין קניות ומכירות.

"עושה שוק"

התשתית הניהולית (2/97)

3. בטל.

מסמך חשיפות (2/97)

4. בטל.

דירקטוריון ומדיניות (2/97)

5. בטל.

מנהל הסיכונים (2/97)

6. בטל.

ביקורת פנימית (2/97)

7. בטל.

סיכון ריבית (2/97)

8. תאגיד בנקאי שאינו מנהל את סיכוני השוק באמצעות מודלים כאמור בסעיף 9 להלן יקבע את דרכי הפיקוח והבקרה על היקף החשיפה לסיכוני ריבית בכל מגזר לרבות:
- (א) יישום מודל למדידת סיכוני הריבית;
  - (ב) בניית מערכת שתספק מידע מעודכן על החשיפה לסיכוני הריבית;
  - (ג) בדיקה תקופתית של התאמת דרכי אמידת הסיכונים לפעילות התאגיד;
  - (ד) קביעת כללים לניהול החשיפה.

סיכון שוק (2/97) (7/99) (6/04)

9. (א) תאגיד בנקאי (למעט בנק למשכנתאות) הלוקח פוזיציות במטבע חוץ ובריבית, משקיע בניירות ערך על חשבון עצמו (נוסטרו) או עושה שוק במכשירים פיננסיים נגזרים בהיקף רחב (כמוגדר בסעיף קטן (ב) להלן), ינהל את סיכוני השוק הנובעים מכלל פעילותיו באמצעות מערכת משוכללת כמפורט בסעיף קטן (ג) להלן. למרות האמור לעיל, תאגיד בנקאי שעיקר סיכוני השוק שלו מתמקדים במספר תחומים בלבד, יהיה רשאי לנהל את סיכוני השוק כנדרש בסעיף זה, רק על אותם תחומים.
- (ב) הוראות סעיף זה יחולו רק על תאגידים בנקאיים שעונים על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים:

- (1) תיק ההשקעות בניירות ערך למכירה ולמסחר עולה על 3 מיליארדי ש"ח, או על 50% אחוזים מהון התאגיד הבנקאי;
  - (2) סך כל המסגרות וההרשאות לעמידה בפוזיציות במגזר מטבע חוץ, ובכלל זה תקרות החשיפה הקיימות בסניפי התאגיד הבנקאי מחוץ לישראל, עולות על חצי מיליארד ש"ח, או על 33 אחוזים מההון העצמי של התאגיד הבנקאי בניכוי פריטים שאינם כספיים, נטו;
  - (3) סך כל תקרת החשיפה בריבית במונחי פער המח"מ עולה על שנה וחצי, או שיעור החשיפה לריבית (השינוי הפרופורציוני בהון הכלכלי של התאגיד הבנקאי המושקע במגזר כתוצאה משינוי של נקודת אחוז אחת בשיעור הריבית) עולה על 12 אחוזים, לפחות באחד משני מגזרי הפעילות העיקריים (מבחינת גודל ההון הכלכלי המושקע בהם), של התאגיד הבנקאי;
  - (4) התאגיד הבנקאי פועל כעושה שוק במכשירים נגזרים (להוציא עשיית שוק במסחר הדו-צדדי בשוק המט"ח/ש"ח) והוא לא קיבל מהפיקוח על הבנקים פטור מסעיף זה בשל רמת פעילות נמוכה.
- (ג) מערכת ניהול סיכוני השוק של התאגידים הבנקאיים הנ"ל צריך שתכלול את כל הרכיבים הבאים:

- (1) מודל פנימי למדידת סיכוני השוק המתבסס על טכניקות סטטיסטיות כגון: שונות - שונות משותפת, סימולציות היסטוריות וסימולציות "מונטה קרלו";

- (2) מדידה שוטפת (לפחות חודשית) של חשיפת התאגיד הבנקאי לסיכוני שוק באמצעות אומדי Value at Risk (להלן - VAR), המתבססים על המודל הפנימי של התאגיד. ה-VAR אומד את ההפסד המקסימאלי הצפוי לתאגיד בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף (לפחות חודשי) של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות;
- (3) ניתוח סיכוני השוק בתרחישים קיצוניים (Stress-Scenario Analysis);
- (4) מודל, או שיטה להערכת כדאיות נטילת הפוזיציות בתחומים השונים, בהתחשב בסיכונים;
- (5) יחידת ניהול סיכוני שוק וריבית (כמפורט בסעיף 10).

יחידת ניהול סיכוני שוק וריבית (2/97)

10. (א) (1) תאגיד בנקאי (למעט בנק למשכנתאות) שנדרש ממנו לנהל את סיכוני השוק על פי מודל, במסגרת שיטת VAR יקים פונקציה עצמאית לניהול סיכוני שוק וריבית שתהא בלתי תלויה בגורמים האחראים לניהול ולביצוע המסחר במכשירים השונים.
- (2) יחידת ניהול הסיכונים תהיה כפופה למנהל הסיכונים הראשי של התאגיד הבנקאי, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 בנושא "ניהול סיכונים".
- (ב) על יחידת ניהול הסיכונים להעריך את הלימות המודלים המיושמים בתאגיד הבנקאי למדידת הסיכון, לבחון את מידת התאמת הפעילות והחשיפות בפועל לעקרונות ולגבולות החשיפה המאושרות, לבדוק תקופתית את התוצאות בפועל לעומת חיזוי המודל, לאמוד באופן שוטף את מרכיבי ההכנסה כנגד הסיכונים, לפתח ולבצע מבחנים של תרחישים קיצוניים, להכין דוחות לכימות הסיכונים ולדווח באופן שוטף על תוצאות הבדיקות.
- (ג) בטל.

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
23/2/97	הוראה מקורית	1	1852
14/7/99	עדכון	2	1980
13/6/04	עדכון	3	2134
23/12/12	עדכון	4	2358